

**KELIAUKIME
PO VILKAVIŠKIO KRAŠTĄ**

**TRAVEL AROUND
VILKAVIŠKIS DISTRICT**

VILKAVIŠKIS

VILKAVIŠKIS įsikūręs tarp Šeimenos ir Vilkaupos upių santakos yra vienas senesnių Sūduvos miestų, istorijos metraščiuose minimas nuo XVI a. pradžios. Tuo metu didžioji bendruomenės dalis buvo žydai, todėl Vilkaviškyje stovėjo viena seniausių ir gražiausių Lietuvoje medinių sinagogų. 1660 m. Vilkaviškiui buvo suteiktos Magdeburgo teisės. Vilkaviškio miesto dvare 1812 m. apsistojęs Prancūzijos imperatorius Napoleonas miesto laukuose surengė kariuomenės parodą ir faktiškai paskelbė karo pradžią Rusijai, o pergalės atveju Vilkaviškį žadėjo paversti mažuoju Paryžiumi. 1918 m. Vilkaviškyje veikė „Žiburio“ gimnazija, kurioje mokėsi ne viena įžymybė: poetai Kazys Bradūnas, Salomėja Nėris, prozininkas Antanas Vaičiulaitis ir kt. 1940 m. buvo įkurta kunigų seminarija. Po Antrojo pasaulinio karo Vilkaviškyje liko tik 10 proc. pastatų. Vaikščiodami vieni ar keliaudami su gidu pabandykite perskaičiuoti nors dalį pamirštos istorijos – apie krašto praeitį, įvykius ir žmones.

VILKAVIŠKIS

Vilkaviškis, a town situated between the confluence of the rivers Šeimena and Vilkauja, is one of the oldest towns in Sūduva. It has been mentioned in chronicles since the beginning of the XVI century. At that time the majority of the community were Jewish, which is why Vilkaviškis was home to one of the oldest and most beautiful wooden synagogues in Lithuania. In 1660 Vilkaviškis was granted Magdeburg rights. In 1812 the French Emperor Napoleon, who was staying in the manor of Vilkaviškis town, organized an army parade in the city

fields and literally declared war against Russia, and in the event of victory promised to turn Vilkaviškis into a little Paris. In 1918 "Žiburys" Gymnasium was opened in Vilkaviškis, where many celebrities studied: poets Kazys Bradūnas, Salomėja Nėris, prose writer Antanas Vaičiulaitis and others. In 1940 a seminary of priests was founded. After World War II, only 10 percent of buildings remained in Vilkaviškis. While walking alone or travelling with a guide, try to read at least some of the forgotten history - about the past, events and people in the area.

PAEŽERIŲ DVARAS

PAEŽERIŲ DVARAS – unikaliausias Sūduvos krašto dvarų kultūros paveldo objektas. Paežerių dvaro pradžia turėtų siekti seniausių Sūduvos dvarų kūrimosi laikus – XVI–XVII a. Rūmus iš visų pusių supa dvaro parkas ir sodas, užimantis 12 ha plotą, kuris šiaurinėje dalyje ribojasi su Paežerių ežeru. Šalia rūmų auga glaustašakis ąžuolas, kuris pasak legendos, pasodintas dvaro įkūrimo proga prieš 400 m. Centriniai dvaro rūmai – klasicistinės architektūros perlas, stebinantys lankytojus savo puošnumu. Pietvakariniame sodybos krašte – dvaro oficina su

prie jos prisišliejusiu neogotikinio stiliaus Belvederio bokštu. Dvare įsikūręs Vilkaviškio rajono Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras-muziejus. Čia rengiami klasikinės muzikos ir poezijos vakarai, vyksta Sūduvių amatų šventė, organizuojama net kelias festivalių: Paežerių dvaro festivalis, Dvarų senovinės muzikos festivalis „Viva la musica“, Paežerių dvaro ledo skulptūrų festivalis, Jaunųjų atlikėjų festivalis „Karvelėlių mėlynasai“, pristatomos profesionalaus meno ir tautodailės kūrinių parodos, organizuojamos įvairios šventės bei edukaciniai užsiėmimai.

PAEŽERIAI MANOR

PAEŽERIAI MANOR is one of the most unique cultural heritage objects of Sūduva district manors. The start of it should date back to the oldest time of Sūduva manors creating times – XVI–XVII century. The manor is surrounded by the park and garden, the size of 12 hectares in total, meeting Paežeriai Lake in the north. Lushly branched oak grows next to the manor telling a legend of being planted on the occasion of the establishment of the manor 400 years ago. The Central Manor is a gem of classicism architecture that amazes visitors with its splendour. In the southwestern part of the homestead, the officina of the manor is located with the Belvedere Tower, which was built in a Neo Gothic style. The manor is home to the Vilkaviškis District Suvalkija (Sūduva) Cultural Centre -

Museum. At present it is the venue for various cultural events such as the evenings of classical music and poetry, Sūduvian Crafts festival, Paežeriai Manor Festival, ancient music of manors festival "Viva la Musica", Paežeriai Manor Ice Sculpture Festival, young performers' festival "Dove Blue", exhibitions of professional and folk art, various celebrations and educational activities.

VIRBALIS

VIRBALIS – seniausias rajono miestas (iki XVIII a. dar vadintas Nova Volia). Jis minimas nuo 1536 m. Nuo pat kūrimosi pradžios Virbalis buvo planuotas kaip didžiausias Užnemunės prekybos ir amatų centras. Čia kasmet vykdavo 4-6 prekymečiai. XVII–XIX a. Virbalis buvo svarbus religinio, kultūrinio ir ūkinio gyvenimo centras. Be katalikų čia kūrėsi ir kitų tikėjimų žmonės, o evangelikų-liuteronų bažnyčia išlikusi iki šiol.

Virbalio miestelį aktyviai garsina bendruomenė „Virbalio vartai“, kuri siūlo įvairias, ne tik lietuvių, bet ir užsieniečių labai pamėgtas pramogas: ekskursiją po Virbalio miestelį, aplankant buvusio Dominikonų vienuolyno rūsius, kriptas ir kitas išskirtines vietas keliančias šiurpuliuką, edukacinę programą „Duonos kelias“, artėjant adventiniam laikotarpiui kviečia į edukacinę programą „Kalėdačio istorija ir gimimas“, kurioje ne tik pasakojama

apie plotkelės atsiradimą, bet dalyviai ir patys ją išsikepa, taip pat siūlo pažintį su kitais amatais (keramika, audimu, žvakių liejimu, virvių vijimu, galvosūkių narpliojimu), Trejankos užpiltinės degustaciją, vasaros laikotarpiu R. Paužos paukščių ūkio lankymą ir „povo kiaušinio“ ragavimą.

VIRBALIS

VIRBALIS is the oldest town in the district (it was called Nova Volia until XVIII century). It has been mentioned since 1536. Since the beginning Virbalis was supposed to be the biggest Užnemune merchant and trade centre.

4-6 sales periods took place annually. In XVII–XIX centuries Virbalis was an important religious, cultural and economic centre. Here settled different religion people, therefore, Evangelical Lutheran Church is still present.

Virbalis town is actively promoted by the local community "The Gate of Virbalis", which offers a variety of entertainment not only for Lithuanians but also for foreigners: a tour of Virbalis town, visiting the basements of the former Dominican monastery, the crypts and other unique scary places; the educational program "The Way of Bread". "The Story and Birth of Christmas" is dedicated to the Advent period, which not only tells the story of the Christmas wafer, but also teaches the participants to fry it. Other educational activities involve telling

about different crafts (ceramics, weaving, candle casting, rope winding, puzzle making) as well as the tasting of the "Trejanka" liqueur, visiting R. Pauza's poultry farm during the summer and tasting the "Peacock Egg".

KYBARTAI

Kybartų kaimą XVI a. pirmoje pusėje įkūrė karalienė Bona. 1598 m. dalis kaimo buvo užrašyta Virbalio bažnyčiai. Po 1795 m. Lenkijos ir Lietuvos valstybės padalijimo Kybartai atiteko Prūsijai, 1815 m. – Rusijai. Kybartai pradėjo plėstis 1861m., kai buvo baigtas tiesti Kauno-Virbalio geležinkelis, jungiantis Rusijos miestus su Prūsija. Prie Kybartų buvo pastatyta viena gražiausių ir didžiausių geležinkelio stočių, įkurta pasienio muitinė. Stoties pastatus jungė požeminiai tuneliai. Kybartai sparčiai augo ir, nustelbę Virbalį, tapo svarbiu prekybos punktu. Spaudos draudimo metais per Kybartus ėjo knygnešių keliai. Per Pirmąjį pasaulinį karą miestas buvo sugriautas, tačiau netrukus atstatytas. 1919 m. Kybartams suteiktos miesto teisės ir privilegijos. Šv. Aleksandro Neviškio cerkvė buvo pastatyta 1870 m., Naujoji apaštalių bažnyčia veiklą pradėjo nuo 1914 m., o miesto puošmena neorenesansi-

nė Kybartų Eucharistinio Išganytojo bažnyčia pastatyta 1928 m. 1977 m. atidengtas paminklinis biustas garsiam tapytojui Isakui Levitanui, 2005 m. pastatytas paminklas Kybartų krašto knygnešiams. Pasigėrėti miestu iš aukščiau galima nuo pėsčiųjų viaduko per geležinkelį, kuris yra antras pagal ilgį Lietuvoje ir siekia 287 metrus.

Po Kybartų geležinkelio stotimi esančius rūsius, kurie buvo pastatyti 1870 m., 2002 m. netikėtai aptiko statybininkai, remontuodami buvusį muitinės sandėlio pastatą. Labai tvirtai suręstame arkinį konstrukcijų pastate, manoma, kadaise buvo saugomos per muitinę gabenamos prekės. Patekti į požemius bet kuriuo metu negalima. Norint pavaikščioti istorija alsuojančiuose požemiuose apsilankymą reikia susiderinti su Kybartų bendruomenės pirmininku.

KYBARTAI

Queen Bona created the village of Kybartai in the beginning of XVI century. In 1598 a part of it was granted to Virbalis Church. After the administrative division of the Polish-Lithuanian Commonwealth in 1795, Kybartai was left to Prussia, but in 1815 it belonged to Russia. The village started to expand in 1861 when Kaunas – Virbalis railway, joining Russian towns with Prussia, was built. One of the most beautiful and biggest railway stations was built in Kybartai. There was also the customs. The buildings of the station were joined by tunnels. Kybartai were expanding rapidly and, having overgrown Virbalis, became a very important merchant place. During the period of Lithuanian press ban, many illegal press paths went through Kybartai. The town was demolished on World War I, but soon after it was rebuilt. In 1919 the town was granted town rights and privileges. Orthodox St. Alexander Nevskis church was built in the town in 1870, New Apostolic Church was star-

ted in 1914, neo-renaissance Kybartai Eucharistic Saviour Church was built in 1928. In 1977 a memorial bust for famous painter Isaac Levitan was built, in 2005 a monument for book smugglers from Kybartai region was presented. The city from above can be admired from the pedestrian overpass, which is the second longest in Lithuania and stretches up to 287 meters.

The basements under the Kybartai railway station, which were built in 1870, were unexpectedly discovered in 2002 by the builders repairing the former warehouse building. It is believed that the goods that were carried by the customs were once stored in a very strong arch constructions building.

Travellers cannot enter the dungeons at any time. Having the aim to visit the historical dungeons, the visit must be arranged with the chairman of the Kybartai community.

VIŠTYTIS, VIŠTYČIO REGIONINIS PARKAS

Vištytis kurtis pradėjo XVI a. pradžioje. 1570 m. karalius Žygimantas Augustas suteikė Magdeburgo teises, herbą. 1815 m. Užnemunę prijungus prie Rusijos, Vištytis tapo svarbiu pasienio prekybos su Prūsija punktu, čia veikė muitinė. Vištyčio miestelio centre iki šių dienų išlikusi 1829 m. statyta raudonų plytų ir akmens mūro bažnyčia, varpinė, evangelikų-liuteronų bažnyčia, 1925 m. statyta aliejinė ir vėjo malūnas.

Siekiant išsaugoti Suvalkų kalvyno kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes 1992 m. buvo įkurtas Vištyčio regioninis parkas. Parke daug gamtinių požiūriu vertingų kraštovaizdžio kompleksų, augalų, įrašytų į Raudonąją knygą, didelė žinduolių, roplių ir varliagyvių įvairovė.

2015 m. lapkričio 6 dieną pačiame miestelio centre atidarytas Vištyčio regioninio parko Lankytojų centras. Atvykusieji čia supažindinami su šio parko gamtos ir kultūros paveldo lobynais dalyvaujant įvairiose edukacinėse veiklose.

Susipažinus su Vištyčio regioninio parko įdomybėmis, galima savarankiškai arba su gamtos gidu keliauti po šią saugomą teritoriją. Dviračių ir pėsčiųjų maršrutai vingiuoja per Suvalkijos kalvas, pro mažus ir didesnius ežerėlius, pelkes, akmenų grupes, Didįjį Vištyčio akmenį, Šventąjį šaltinėlį, pilialknius, kalvas su regyklomis. Viena vaizdingiausių – „Trijų ežerų regykla“ nuo kurios matosi ne tik mirguliuojantys ežerai, bet ir anapus Vištyčio ežero ošianti Romintos giria.

VIŠTYTIS, VIŠTYTIS REGIONAL PARK

Vištytis started to build up in the beginning of XVI century. King Žygimantas Augustas granted its Magdeburg rights and coat of arms in 1570. After Užnemunė was adjoined to Russia in 1815, Vištytis became an important on-border Prussian merchant place with the customs. A red bricked and stoned church with a bell tower, built in 1829, and Evangelical Lutheran church still stand in the centre of Vištytis town as well as oil mill, built in 1925, and a wind mill.

Vištytis Regional Park is located in the most southwestern Lithuanian point. It was established in 1992. Its goal was to save the scenery of Suvalkai hill site, its natural ecosystem and cultural heritage values. There are numerous scenery complexes of great natural assets,

plants, included into the Red Book, a huge variety of mammals, reptiles and amphibians.

In 2015 The Visitors' Centre of Vištytis Regional Park was opened in the centre of the town on November 6. Visitors are introduced to the natural and cultural heritage of this park by participating in various educational activities.

Having been presented with the trivia of the park, visitors are invited to travel around the protected area individually or go on guided tours. Bicycle and hiking paths swerve through Suvalkija hills, meeting small or bigger lakes, swamps or stone groups, the Great Vištytis Stone, Saint Stream, mounds, hills with observation decks. One of the most picturesque sites is the "Three Lakes Regiment", which reveals not only the shimmering lakes, but also the "Romintas Forest" on the other side of Lake Vištytis.

JONO BASANAVIČIAUS GIMTINĖ IR LIETUVOS TAUTINIO ATGIMIMO ĄŽUOLYNAS

Dr. Jonas Basanavičius – vienas žymiausių nepriklausomos Lietuvos kūrėjų, 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, pirmo lietuviško laikraščio „Aušra“ leidėjas, kultūros istorikas, gydytojas.

Jo gimtuosiuose Ožkabaliuose atstatyta Basanavičių sodyba su tradiciniais gyvenamaisiais ir ūkiniais trobesiais. Atstatytoje stuboje atkurta XIX a. pabaigos– XX a. pradžios pasiturinčio Suvalkijos regiono ūkininko gyvenamoji aplinka, eksponuojami to laikotarpio baldai, interjero detalės, keletas Jono Basanavičiaus asmeninių daiktų. Dviejų dalių klėtyje su prieklėčiu rodomi įvairūs buities daiktai, namų apyvokos reikmenys. Sodybos klojimas pritaikytas renginiams, o jo šalinėje laikomi įvairūs grūdų kūlimo ir vėtimo mechanizmai, žemės apdirbimo padargai. Ūkiniuose pastatuose įrengtos parodinės erdvės, edukacinė patalpa. Muziejuje vykdoma 19 edukacinių programų, organizuojami įvairūs kultūriniai renginiai bei parodos, supažindinantys su Suvalkijos regiono tradicijomis, papročiais, amatais, kulinariniu paveldu, tautosaka.

Greta sodybos auga Lietuvos tautinio atgimimo ąžuolynas. 1989 metų balandžio 1 dieną pradėtas sodinti ąžuolynas šiandien užima 40 hektarų plotą, jį sudaro 14 giraičių svarbiausioms valstybės istorijos datoms atminti.

Jono Basanavičiaus gimtinė ir Lietuvos tautinio atgimimo ąžuolynas yra Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinys.

JONAS BASANAVIČIUS'S BIRTHPLACE AND THE OAK TREE OF LITHUANIAN NATIONAL REBIRTH

Dr. Jonas Basanavičius is one of the most famous creators of independent Lithuania, the signatory of the Lithuanian Independence Act in 1918, the publisher of the first Lithuanian newspaper "Aušra", a cultural historian, a doctor.

Basanavičius's homestead with traditional residential and farmhouses, located in his native village Ožkabaliai, was restored. The living environment of a wealthy Suvalkija region farmer featuring with the furniture, interior details from the ending of the XIX to the beginning of the XX century and some personal items of Jonas Basanavičius can be seen in the rebuilt cottage house. The two-part barn with front displays various household items. The floor of the homestead is suitable for events, and it has a variety of grain threshing and turning machi-

nery and tillage implements. The farm buildings include exhibition spaces and an educational room. The museum runs 19 educational programs, organizes various cultural events and exhibitions introducing the traditions, customs, crafts, culinary heritage and folklore of the Suvalkija region.

The oak tree of Lithuanian national revival grows next to the homestead. The oak wood, which was started on April 1, 1989, covers an area of 40 hectares and consists of 14 groves dedicated to commemorate the most important dates in the history of the country.

Jonas Basanavičius's birthplace and the Oak Tree of Lithuanian National Rebirth are a division of the Lithuanian National Museum.

PLAKTUKŲ MUZIEJUS

Šiame pasaulyje, kur naudojamos pažangiausios technologijos, vis dar neįmanoma išsiversti be plaktuko, ir daugelis profesijų jį naudoja kaip pagalbininką. Tai laikrodininkai, alpinistai, juvelyrai, muzikantai, šaltkalviai, teisėjai, chirurgai, stomatologai, geležinkelininkai, girininkai, suvirintojai ir t. t. Nors pasaulyje priskaičiuojama per 25 tūkstančius skirtingų plaktukų rūšių, tačiau jiems skirti muziejai yra retas reiškinys. Vilkaviškio rajone, Degučių kaime yra vienas iš dviejų plaktukų muziejų Lietuvoje, kurį įkūrė Saulius Matusevičius. Apsilankę muziejuje lankytojai galės išvysti ir 18a. pabaigoje žirgų lenktynėse naudotą itin retą plaktuką ar Anglijoje iš odos pagamintą plaktuką, kuris buvo naudojamas žirgų balnams gaminti (rymorias). Taip pat labai seną sūrių testavimui naudojamą plaktuką ar budistų vienuolynui priklausiusį plaktuką, kuriuo mušant į gongą prasidėdavo vienuolių meditacija. Ką jau kalbėti apie 18 a. viduryje pagamintą girininkui skirtą medžiams žymėti plaktuką, kuris yra to laikmečio technikos šedevras. Iš viso muziejuje šiaudien yra maždaug 1000 eksponatų. Bet visa tai reikia pamatyti savo akimis, o nuotaikingas istorijas apie plaktukus išgirsti iš paties Sauliaus lūpų.

HAMMER MUSEUM

In this world of cutting-edge technology, it is still impossible to do without a hammer, and many professions use it as a helper. These include watchmakers, climbers, jewellers, musicians, locksmiths, judges, surgeons, dentists, railroaders, rangers, welders and others. Although there are over 25,000 different types of hammers in the world, museums dedicated to them are rare. One of the two hammer museums in Lithuania, founded by Saulius Matusevičius, is in the village of Degučiai in Vilkaviškis district. Visiting the museum will allow visitors to see an extremely rare hammer used in horse racing dating back to the end of the XIX century, or an English leather hammer used for making horse saddles. There is also a very old hammer used for testing cheeses or a hammer belonging to a Buddhist monastery,

which started the monk's meditation on beating the gong. It is a must to mention a hammer, made in the middle of XVII century, which was used by a forester to mark the trees and is a masterpiece of the technique of that time. In total, the museum has approximately 1,000 exhibits today. But you have to see it all with your own eyes, and hear the hilarious stories about the hammers from Saulius's own lips.

GIŽAI – LIEPŲ KAIMAS

GIŽIAI – THE VILLAGE OF LIME TREE

Gižai minimi nuo XVII a. pradžios ir spėjama, kad Alvito dekanato parapijinėse knygos šis vardas įrašytas 1613 m. 1775 m. minimas ir Gižų dvaras, kuriame veikė plytinė, spirito varykla, alaus darykla, vėjo malūnas. Gižai ypač išaugo, kai tapo seniūnija, priklausančia LDK didikui Adomui Chmarai. Jo pastangomis ir lėšomis buvo pastatyta pirmoji medinė Gižų bažnyčia, kuri 1834 metais sudegė. Kitas Gižų savininkas Antanas Vičechovskis 1847–1850 metais pastatė naują neogotikos stiliaus mūrinę ir dabar esančią bažnyčią. Manoma, kad tuo metu prie kelio, vedusio iš dvaro į bažnyčią ir į kapines buvo pasodintos liepaitės. Tuomet kelias buvo vadinamas Liepkeliu. Šiandien tai – Liepų gatvė. Parke prie mokyklos išlikę keletas senų Gižų dvaro klestėjimo metus menančių medžių. Čia ošia ir senoji savo legendą turinti liepa, jamžinta Gižų herbe.

Jei norite išgirsti, kokias istorijas mena šimtmečius skaičiuojanti Gižų liepa, sužinoti, kokias paslaptis saugo Prapuolenių dvaro svirno šikšnosparnis, paskanauti liepžiedžių arbatos ir medaus, išsikepti kvapnų skanėstą – Gižų kaimo bendruomenė kviečia į edukacinę kelionę „Gižai – liepų kaimas“.

Gižai has been mentioned since the XVII century. It is believed that the name was inscribed in the parish books of Alvith Dean's Office in 1613. In 1775 the manor of Gižiai was also mentioned, where there was a masonry, a distillery, a brewery and a windmill. Gižai expanded especially when it became a parish belonging to the noble of Lithuania Adam Chmar. With his efforts and funds, the first wooden church of Gižai was built which later burned in 1834. Another owner of Gižai, Antanas Vichechovskis, built a new Neo-Gothic masonry and the present church in 1847–1850. It is believed that at that time lime trees were planted along the road leading from the estate to the church and the cemetery. Then the road was called Liepkelis. Today it is Liepų Street. In the park next to the school there are some old trees of Gižai manor that have been in prosperity ever since the old days. There is also an old lime tree with its legend, immortalized in the coat of arms of Gižai.

If you want to hear the stories of the centuries-old Gižai Lime Tree, learn the secrets of the barn bat of Pruoleniai Manor, taste the tea and honey of the lime tree blossoms and bake a delicious treat – the village of Gižai invites you to the educational tour of Gižai.

ALPAKŲ ŪKIS

THE FARM OF ALPACAS

Panašios į lamas, bet ne lamos. Visos labai skirtingos ir turinčios charakterį. Kas jos? Tai kol kas Lietuvoje vis dar reti ir tikrai ne visiems žinomi draugiški ir smalsūs gyvūnai – alpakos. Vitkauskų šeima auginti alpakas pradėjo 2013 metais ir iki šių dienų ūkį išplėtė bent kelis kartus. Dabar jie yra vieni iš didžiausių šių egzotinių gyvūnų augintojų Lietuvoje.

Alpakų ūkis įsikūręs natūralios gamtos prieglobstyje, šalia Prapolės miško. Kieme lankytojus pasitinka išdidžiai vaikščiojančios švelniavilnės, didžiaakės alpakos, mielai paragaujančios morkų iš jūsų rankų. Sodybos duris atvėrę šeimininkai papasakoja daug įdomių faktų apie šiuos iš Pietų Amerikos kilusius gyvūnus, jų unikalią vilną. Ūkio gyvenimo būdą perteikia rankų darbo gaminiai iš alpakų vilnos, kuriuos čia pat galite ir įsigyti.

Similar to lamas but not lamas. All very different and with character. What's that? So far, friendly and curious animals – alpacas – are still rare in Lithuania and certainly not known to everyone. The Vitkauskai family started growing alpacas in 2013 and have expanded the farm at least several times to this day. Now they are one of the largest breeders of these exotic animals in Lithuania.

The farm of alpacas is located in a natural haven next to Prapolė Forest. In the yard, visitors are greeted by proudly walking, fine-eyed, big-eyed alpacas, deliciously tasting carrots from their hands. The hosts who open the farmhouse door tell many interesting facts about these South American animals, their unique wool. The farm lifestyle is conveyed by the handmade alpaca wool which you can buy here.

Rementiškių dvaro pastate įsikūręs muziejus veikia nuo 2002 metų, kuriame saugomas krašto paveldas: buities daiktai, audiniai, mezginiai, knygos, žymių krašto žmonių atminimas. Čia esantys eksponatai įamžina ir atspindi Sūdavos kaimo istoriją, senuosius amatus, žmonių buitį. Taip pat saugomi ir Sūdavos krašto rašytojų, visuomenės veikėjų atsiminimai bei knygos, ypač sūdaviečiams brangūs eksponatai, liudijantys kraštiečių kovas už Lietuvos laisvę, partizanų žygdarbius. Viso surinkta daugiau kaip dvidešimt septyni tūkstančiai eksponatų, kurie talpinami net dvylikoje kambarių.

Located in Rementiškės Manor House, the museum has been open since 2002, protecting the country's heritage: household items, fabrics, knits, books, and the memory of prominent people of the region. The exhibits here commemorate and reflect the history of Sūdava village, ancient crafts and the everyday life of the local people. Memoirs and books of writers and public figures of the Sūdava region are also preserved, especially exhibits dear to the Sūdava people, which testify the fights of the countrymen for Lithuanian freedom and the partisan deeds. More than twenty-seven thousand exhibits have been collected, which are displayed in twelve rooms.

DIDŽIŲJŲ ŠELVIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ

Pagal J. Totoraičio istoriją „Sūduvos Suvalkijos istorija“, Didžiųjų Šelvių kaimas (Scelmy), įkurtas 1623 metais ir priskirtas Vilkaviškio bažnyčios išlaikymui. Tuomečiame kaime žmonės dirbo žemę, augino, gyvulius. O bažnyčios apeigoms reikėjo vaško žvakėms išlieti, todėl manoma, kad prie kiekvienos sodybos kelmuose dūzgė bitės.

Kaip tos bitės renkasi į avilį, taip ir bendruomenės nariai susibūrę vedami vieningo tikslo – parodyti kaip atrodo bitininkystės amatas. Įkūrus medaus edukacinį centrą „Šelvių medutis“ lankytojams siūlomos 8 edukacinės programos: „Maža bitutė – saldus medutis“, „Medkopis“, „Vaško dovanėlės“, „Grabnyčių žvakės“, „Advento vainikai su vaško dekoracijomis“, „Kalėdiniai žaisliukai ir dekoracijos“, „Tas kiaušinio margumėlis“, „Karpinių ažūrai“. Užsiėmimų metu pasakojama kur ir kaip bitės renka medų, kaip atrodo avilys, bitininko rūbai, išgirsta apie vaško atsiradimą, medaus rūšis, išklauso kokią medaus nauda žmogui, patys pabando atsiakiuoti korį, išsukti medų ir daugybę kitų įdomių dalykų.

THE RURAL COMMUNITY OF THE GREAT ŠELVAI

According to the story of J. Totoraitis, "The History of Sūduva Suvalkija", the village of the Great Šelvai was founded in 1623 and attributed to the maintenance of Vilkaviškis Church. In the village, people worked the land, raised livestock. Since the church services required wax candles to be poured out, it is believed that beehives were held at each farmstead.

Just as those bees gather in the hive, so do the members of the community, who have come together for the same purpose of showing what the beekeeping craft looks like. With the establishment of the Honey Education Centre "Honey of Šelvai", visitors will be offered 8 educational programs: "Little Bee – Sweet Honey", "Honey-bee", "Wax Gifts", "Christ Sacrifice Candles", "Advent Wreaths with Wax Decorations", "Christmas Toys and Decorations", "That Motley Egg", "Wart Openers". The sessions tell where and how the bees collect honey, describe the hive, the beekeeper's clothes, explain about the appearance of wax, the type of honey, explain about the benefits of honey to humans, tell how to get rid of a honeycomb, speak about spinning honey and many other interesting things.

RAMONIŠKIŲ KAIMO BENDRUOMENĖ

Ramoniškių kaimas palyginti nesenas, tačiau įsikūręs labai vaizdingoje vietoje. Kaimo šiaurėje telkšo užpelkęs Aklažeris, o pro šoną teka Žvirgždės upelis ir jo intakas Žvirgždukas. Vos už poros kilometrų vinguriuoja Šešupė, kuri labai mėgstama aktyvaus ir pasyvaus poilsio mėgėjų – jėgas išbando baidarininkai, laimikiu puikuoja žvejai, saulės ir vandens voniomis mėgaujasi vaikai ir suaugusieji.

Ramoniškių kaimo bendruomenės narės, tarsi mažos pelytės susibėgo į būrį, pasivadino „Ramoniškių pelėmis“ ir kviečia visus atvykti į savo „urvelį“ – Ramoniškių bendruomenės namus, kur galėsite išbandyti edukacinę programą „Muilo kelias“. Užsiėmimų metu išgirsite apie muilo atsiradimo istoriją, sužinosite kaip jis gaminamas, o galiausiai ir patys susikursite savo pageidaujamo kvapo, spalvos ir sudėties muilą, kuris bus ne tik kvapnus, bet ir praktiškas prisiminimas apie Ramoniškių kaimą.

RAMONIŠKIAI RURAL COMMUNITY

Ramoniškiai village is relatively recent, but is situated in a very picturesque location. In the north of the village there is a swampy Aklažeris, while the Žvirgždė stream and its tributary Žvirgždukas flows along the side. Just a couple of kilometres away is the river Šešupė, which is very popular with active and passive leisure enthusiasts – kayakers, fishermen, children and adults enjoying the sun and water baths.

The members of the Ramoniškiai village community, as if little mice came together in a squad, called themselves "Ramoniškiai Mice" and invite everyone to come to their "cave" – the Ramoniškiai community home, where you can try the educational program "Soap Road". During the classes, you will hear about the history of soap, learn how it is made and, finally, create your own soap of the desired scent, colour and composition, which will not only be a fragrant but also a practical reminder of the Ramoniškiai village.

*Villa
Jevynė*

Paežerių g. 35A, Patunkiškiai,
Vilkaviškio r.
Tel. +370 63151337, +370 65014792

K A V I N Ė

Robeda

S V E Č I Ų N A M A I

Darvino g. 5, Kybartai

Tel. : 8 342 30 106

WWW.ROBEDA.LT

K A V I N Ė
PEGASAS
Vytauto g. 28, Vilkaviškis
Tel. +370 342 51530

VILKAVIŠKIO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS
VILKAVIŠKIS TOURISM AND BUSINESS INFORMATION CENTRE

J. Basanavičiaus a. 7, Vilkaviškis
Tel. (8 342) 20 525, el. p. info@vilkaviskisinfo.lt
www.vilkaviskisinfo.lt
www.facebook.com/Vilkaviskistvic/

Nuotraukos T. Skelčio, I. Čapskytės, K. Inkratos, L. Skirpsto,
iš J. Basanavičiaus gimtinės, Vilkaviškio TVIC,
bendruomenių ir leidyklos „Piko valanda“ archyvų.

Leidykla-spaustuvė „Piko valanda“
Žemaitės g. 59, LT-68303 Marijampolė, tel. (8 343) 54 216,
el. p. leidykla.pikovalanda@gmail.com